

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/177/2017
Identifikačné číslo spisu: 6915207742
Dátum vydania rozhodnutia: 26.01.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Oľga Trnková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:6915207742.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu MUDr. D. R. T., bývajúceho v I., zastúpeného JUDr. Jánom Čipkom, advokátom v Hnúšti, Partizánska č. 197, IČO: 37 896 164, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Štúrova č. 2, o zaplatenie 22 937,02 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp.zn. 8 C 227/2015, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 9. marca 2017 č.k. 16 Co 104/2016-136, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou domáhal, aby žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť mu náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy v zmysle zákone č. 514/2003 Z.z., ktorá mu vznikla v súvislosti s nedôvodným trestným stíhaním, ktoré sa skončilo tak, že bol spod obžaloby oslobodený. Uplatňoval si jednak majetkovú ujmu v súvislosti s trestným stíhaním vo výške 6 052,02 Eur titulom advokátskych trov za zastúpenie v trestnom konaní a titulom zaplatenej odmeny za znalecký posudok, ktorý si dal pre účely trestného konania vypracovať. Napokon si uplatňoval náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16 885 Eur, a to všetko s príslušnými úrokmi z omeškania.

2. Okresný súd Rimavská Sobota rozsudkom z 15. decembra 2015 č.k. 8C 227/2015-105 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu škody vo výške 6 052,02 Eur s úrokom z omeškania vo výške 5,05% ročne zo sumy 6 052,02 Eur od 10. marca 2015 do zaplatenia a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 8 500 Eur, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.), žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 3 298,41 €, ktorá pozostáva zo zaplateného súdneho poplatku za žalobu v sume 20 € a z trov právneho zastúpenia žalobcu v sume 3 278,41 € na účet právneho zástupcu, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II.). Pokiaľ sa žalobca domáhal zaplatenia vyššej náhrady škody titulom nemajetkovej ujmy ako bola priznaná a úrokov z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 16 885 € od vykonateľnosti rozhodnutia, žalobu zamietol

(výrok III.). Vychádzal z výsledkov vykonaného dokazovania a z ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej nárok na náhradu škody v prípadoch trestného stíhania, ktoré sa skončilo zastavením trestného stíhania, resp. oslobodením spod obžaloby, sa posudzuje podľa § 5 a nasl. zákona č. 514/2003 Z.z., ide teda o zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, kde v prípade ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba prihliadnuť na konkrétne okolnosti a dôvody a vychádzať z toho, že obžalovaný čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. V takomto prípade nárok na náhradu škody spôsobenú začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím (rozhodnutie NS SR sp.zn. 4 M Cdo 15/2009). V daných prípadoch, teda aj v prípade oslobodenia spod obžaloby, treba akcentovať hlavne na to, že je rozhodujúce, že obžalovaný čin, ktorý sa mu kládol za vinu, nespáchal, trestné stíhanie nemalo byť vôbec vedené a podľa zákona č. 514/2003 Z.z. ide o zodpovednosť štátu za výsledok trestného konania, kde v prípade oslobodenia spod obžaloby je možné považovať všetky predchádzajúce rozhodnutia v rámci trestného konania za nezákonné bez toho, aby formálne tieto rozhodnutia boli zrušené príslušným orgánom vzhľadom na faktický charakter oslobodenia obžalovaného, ktorým sa konštatuje nezákonnosť trestného stíhania. V danej veci bol žalobca krajským súdom oslobodený spod obžaloby, keďže skutok, ktorý mu bol kladený za vinu, nie je trestným činom. Teda trestné stíhanie voči žalobcovi bolo nezákonné a všetky rozhodnutia vydané v trestnom konaní je možné považovať za nezákonné. Ide o rozhodnutie vydané vyšetrovateľom Okresného riaditeľstva PZ SR v Rimavskej Sobote o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia a ďalej rozhodnutie prokurátora Okresnej prokuratúry v Rimavskej Sobote o zamietnutí sťažnosti obvineného proti uzneseniu vyšetrovateľa o vznesení obvinenia, ktoré možno považovať za nezákonné a s poukazom na § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. má žalobca nárok na náhradu škody spôsobenej týmito nezákonnými rozhodnutiami. V danom prípade, ak škodu spôsobil štátny orgán v trestnom konaní, koná v mene štátu Generálna prokuratúra SR. Bolo preukázané, že žalobca v súvislosti s nezákonnými rozhodnutiami vyšetrovateľa a prokurátora vynaložil trovy právneho zastúpenia vo výške 2 069,62 € a trovy znalečného vo výške 3 982,40 €, túto škodu mu súd priznal. Žalobca popri nároku na náhradu škody uplatňoval aj nemajetkovú ujmu vo výške 16 885 €, pričom na základe podrobne uvedených dôvodov dospel k záveru, že nárok je dôvodný vo výške 8 500 €. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 OSP.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalovanej rozsudkom z 9. marca 2017 sp.zn. 16 Co 104/2016 rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcich výrokoch o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy (výrok I.) a náhradu trov konania (výrok II.) potvrdil. Výslovil, že vo výroku, ktorým okresný súd čiastočne žalobu zamietol, zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. V odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že súd prvej inštancie správne vychádzal pri rozhodovaní z toho, že zodpovednosť štátu za škodu je objektívna a vzhľadom na výsledok trestného konania správne konal so žalovanou. V posudzovanom prípade sa podozrenie zo spáchania trestného činu proti žalobcovi nepotvrdilo. Odvolací súd preto považoval uznesenie o vznesení obvinenia aj obžalobu za nezákonné rozhodnutia, ktoré zakladajú objektívnu zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Uviedol, že žalovaná prehliadla, že k oslobodeniu žalobcu došlo na hlavnom pojednávaní, kedy podľa pravidiel trestného procesu už nemohlo dôjsť k zrušeniu nezákonného rozhodnutia prokurátora. Súd prvej inštancie správne prihliadol na obranu žalovanej, že v čase, keď rozhodol prokurátor, existovala pravdepodobnosť o spáchaní skutku kladeného za vinu žalobcovi, lebo hodnotenie dôkazov patrí výlučne orgánom trestného konania, za ktoré je až do podania obžaloby na súd zodpovedný prokurátor. Prokurátorovi nič nebránilo dať v prípravnom konaní príkaz na vykonanie a zabezpečenie ďalších úkonov a dôkazov na odstránenie pochybností, ktoré boli napokon dôvodom oslobodenia žalobcu spod obžaloby. Tvrdenie žalovanej, že trestné stíhanie žalobcu až do podania obžaloby bolo legitímne, popiera účel právnej úpravy, ktorá vychádza z objektívnej zodpovednosti štátu za nezákonné trestné stíhanie, ktoré skončilo oslobodením žalobcu spod obžaloby. Dôsledky oslobodzujúceho rozsudku treba vzťahovať na celé predchádzajúce trestné stíhanie za predpokladu, že žalobca podal proti uzneseniu o vznesení obvinenia sťažnosť. Skutočnosť, že žalobca podal proti uzneseniu vyšetrovateľa o vznesení obvinenia sťažnosť, nebola sporná. Súd prvej inštancie správne považoval za škodu spôsobenú trestným stíhaním trovy právneho zastúpenia pozostávajúce z tarifnej

odmeny advokáta. Správne za účelne vynaložené hotové výdavky obhajoby považoval aj trovy znalečného, keďže aj tieto trovy sa vzťahovali na vykonanie dôkazu, ktorý v trestnom konaní viedol k oslobodeniu žalobcu. Pri nemajetkovej ujme v peniazoch správne prihliadol na dĺžku trestného stíhania žalobcu od vydania rozhodnutia prokurátora Okresnej prokuratúry v Rimavskej Sobote, ktorým tento zamietol sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia až po oslobodzujúci rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 11. decembra 2013, čo je viac ako päť rokov. Teda odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav, vec správne právne posúdil a rozhodnutie riadne odôvodnil, preto ho potvrdil z tých istých dôvodov, ktoré uviedol okresný súd. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, lebo napadnuté rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Touto otázkou je : „či štát v každom prípade zodpovedá za škodu spôsobenú v trestnom konaní obvinenému, resp. obžalovanému tým, že trestné stíhanie nebolo ukončené právoplatným rozsudkom, ktorým bola uznaná jeho vina zo spáchania trestného činu, alebo bol spod obžaloby prokurátora oslobodený, resp. jeho trestné stíhanie bolo zastavené, teda bez ohľadu na to, či vznesenie obvinenia (ako právny titul náhrady škody) bolo v čase jeho vydania dôvodné a zákonné, alebo v prípadoch, keď vznesenie obvinenia bolo dôvodné, v súlade so všetkými zásadami trestného konania (uznesenie o vznesení obvinenia bolo zákonné), štát za škodu nezodpovedá, t.j. štát zodpovedá len za nezákonné rozhodnutie, resp. nesprávny úradný postup a nie za výsledok trestného konania.“ Podľa jej názoru dovolací súd vo svojich rozhodnutiach uvedenú otázku vyriešil nejednotne, niektoré jeho rozhodnutia - ako uviedla - spočívajú na názore, že podľa zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovedá štát za škodu podľa výsledku trestného konania, iné rozhodnutia ale dospeli k záveru o zodpovednosti štátu podľa tohto zákona len v prípade preukázaného nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu. Uviedla, že Najvyšší súd v rozhodnutí z 18. augusta 2010 sp.zn. 4 MCdo 15/2009 dospel k záveru, podľa ktorého vtedy, keď došlo k zastaveniu trestného stíhania obvineného alebo jeho oslobodeniu spod obžaloby prokurátora, má sa za to, že uznesenie o vznesení obvinenia je nezákonné, pričom rozhodujúcim kritériom je samotný výsledok trestného konania. „Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím...“. Najvyšší súd ale v rozhodnutí z 30. júla 2008 sp.zn. 3 Cdo 201/2007 dospel k záveru, podľa ktorého „niektoré zásahy do osobnosti fyzickej osoby, ktoré sa zdanlivo javia ako odporujúce objektívnemu právu, nemožno považovať za neoprávnené vtedy, keď sú dané okolnosti vylučujúce neoprávnenosť zásahu. O neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nejde vtedy, keď zasahujúcim je orgán štátu pri plnení jeho úloh vyplývajúcich zo zákona. V danom prípade dochádza k stretu dvoch záujmov - individuálneho záujmu fyzickej osoby do osobnosti ktorej sa zasahuje, s vyšším (verejným) záujmom, ktorému sa priznáva prednosť. Teda nejde o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vtedy, keď je proti nej vznesené obvinenie z trestného činu. Na tom sa nič nemení ani v prípade, ak by neskoršie došlo k oslobodeniu spod obžaloby.“ Podobne najvyšší súd v rozhodnutí z 30. septembra 2009 sp.zn. 1 Cdo 64/2008 vyslovil právny názor, že „uznesenie o vznesení obvinenia neobsahuje konečný záver o spáchaní trestného činu a vine obvineného. Toto rozhodnutie je vydané na základe dôvodného podozrenia, že obvinený spáchal trestný čin (až na podklade zistených skutočností je dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin bol spáchaný určitou osobou). Ak dôjde k oslobodeniu spod obžaloby, nemusí to vždy znamenať, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané nesprávne (v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku). Jednotlivé dôvody oslobodenia spod obžaloby nemajú z hľadiska hodnotenia správnosti uznesenia o vznesení obvinenia rovnaký význam.“ Podľa názoru dovolateľky bol v danom prípade postup policajného orgánu a prokurátora zákonný, bola prijatá obžaloba a vo veci nariadené hlavné pojednávanie. Žiadny orgán

nekonštatoval, že došlo k vydaniu nezákonného rozhodnutia alebo že bol postup niektorého orgánu štátu nesprávny. Názor, že oslobodenie žalobcu spod obžaloby znamená - z hľadiska výsledku trestného konania - nezákonnosť rozhodnutia o jeho stíhaní, je nesprávny. Ak by bol správny názor, podľa ktorého je štát vždy zodpovedný za výsledok trestného konania, nebola by náhrada škody upravená v zákone č. 514/2003 Z.z., ale by bola obsiahnutá priamo v trestnoprávných predpisoch. Zámer zákonodarcu vyjadrený v zákone č. 514/2003 Z.z. bol však celkom iný - aby sa neodškodňoval ten, proti ktorému štát legitímne viedol trestné stíhanie, resp. aby sa odškodňoval len ten, trestné stíhanie ktorého vychádzalo z dôvodov spočívajúcich v nezákonnosti rozhodnutia alebo v nesprávnom úradnom postupe. Z rozhodnutia súdu, ktorým bol v danom prípade žalobca právoplatne oslobodený spod obžaloby, z ničoho nevyplýva, že by súd považoval postup (rozhodnutie) policajného orgánu alebo prokurátora za nezákonný. To znamená, že v danom prípade neboli preukázané žiadne konkrétne okolnosti a dôvody, ktoré by odôvodňovali odškodnenie žalobcu. Z týchto dôvodov dospela dovolateľka k záveru, že jej dovolanie je nielen prípustné (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP), ale tiež dôvodné, lebo napadnutý rozsudok spočíva v nesprávnom právnom posúdení (§ 432 ods. 1 CSP). Navrhla preto tento rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

5. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sa stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu a jeho rozhodnutie považoval za dostatočne odôvodnené. Dovolanie navrhol zamietnuť.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie ako strana sporu podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) dovolateľka, na ktorú sa vzťahuje § 429 ods. 2 písm. b/ CSP) a v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal najskôr, či je dovolanie žalovanej prípustné. Dospel k záveru, že jej dovolanie treba odmietnuť.

7. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Prípustnosť dovolania bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP. Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania (vrátane dovolacieho konania), ktorú priniesol CSP v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012].

8. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 36/2016, 5 Cdo 264/2014, 1 Cdo 334/2013).

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. V danom prípade dovolateľka vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Uvádza, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím

súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, zákona č. 514/2003 Z.z.), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Nevyhnutným predpokladom je, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, vyriešenie ktorej nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Zároveň musí ísť o otázku, ktorú už riešil aj dovolací súd, v jeho rozhodnutiach je ale táto otázka riešená rozdielne. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia. Osobitne významným znakom otázky relevantnej v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je jej zásadný právny význam. Aj za účinnosti nových civilných predpisov je opodstatnené konštatovanie, že otázkou zásadného právneho významu je otázka, ktorá je významná nielen pre tú-ktorú prejednávajúcu právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky (1 Cdo 132/2009, 2 Cdo 71/2010, 3 Cdo 51/2006, 4 Cdo 151/1998, 5 Cdo 1/2010, 7 Cdo 117/2011). Zásadný právny význam otázky, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, je daný zámerom prispieť k prekonaniu „existujúcej“ rozdielnosti rozhodovania dovolacieho súdu.

12. V danom prípade žalovaná v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom vymedzila právnu otázku, ktorá môže byť právne významná z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Zostalo preto posúdiť, či ide o otázku, ktorá je v zmysle tohto ustanovenia rozhodovaná rozdielne (t.j. riešená nejednotne).

13. Najvyšší súd pripomína, že z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná len otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky znaky bližšie uvedené v bode 11. tohto rozhodnutia. Jedným z nich je pretrvávajúca rozdielnosť rozhodovania dovolacích senátov, t.j. existujúca nejednotnosť posudzovania danej otázky. Vyplýva to zreteľne priamo z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, konkrétne z toho, že za relevantnú tu zákon označuje otázku, ktorá „je“ (teda nie „bola“) dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Z uvedeného okrem iného vyplýva, že dôležitá je v tomto smere súčasná nejednotnosť rozhodovania dovolacieho súdu (teda nie minulé, už prekonaná a neexistujúca rozdielnosť rozhodovania).

14. K problematike rozdielnosti rozhodovania dovolacieho súdu je potrebné uviesť, že právny poriadok Slovenskej republiky už v čase vydania rozhodnutí najvyššieho súdu, na ktoré poukazuje dovolateľka, predvídal možnosť existencie rozdielných právnych názorov súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach, zároveň však upravoval procedúru, prostriedky a nástroje zabezpečujúce koherentnosť judikatúry (k tomu viď napríklad ustanovenie § 22 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Tento mechanizmus [ktorý je v súčasnosti doplnený inštitútom veľkého senátu (§ 48 ods. 1 CSP)], spočíval najmä v zverejňovaní súdnych rozhodnutí zásadného významu najvyšším súdom, v prijímaní stanovísk k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov plénom najvyššieho súdu alebo príslušným kolégiom najvyššieho súdu. Bolo by bezpochyby v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy danej v § 421 ods. 1 písm. c/ CSP (zameranej aj na odstraňovanie nejednotnosti rozhodovania dovolacích senátov), pokiaľ by každá minulé aplikačná alebo interpretačná nejednotnosť, ktorá sa v rozhodovaní najvyššieho súdu vyskytla pred 30. júnom 2016, bola ale do tohto dňa úspešne prekonaná (napríklad publikovaním judikátu alebo stanoviska), aj po tomto dni zakladala prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, t.j. bola naďalej považovaná za existujúcu (pretrvávajúcu) rozdielnosť

rozhodovania dovolacích senátov. Účelom tohto ustanovenia bezpochyby nie je to, aby bola znovu v dovolacom konaní riešená otázka, ktorá už v čase posudzovania prípustnosti dovolania „nie je“ dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Prvým z rozhodnutí dovolacieho súdu, na ktoré poukázala dovolateľka s cieľom preukázať rozdielnosť rozhodovania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, je rozhodnutie najvyššieho súdu z 30. júla 2008 sp.zn. 3 Cdo 201/2007. V predmetnej veci sa žalobca pôvodne domáhal jednak náhrady škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“), jednak náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. V dovolacom konaní už boli riešené výhradne len otázky súvisiace so zásahom do osobnosti žalobcu. Sám žalobca totiž opakovane zdôrazňoval, že „zo žiadnych našich podaní nevyplýva, že si uplatňujeme nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle ustanovení zákona č. 58/1969 Zb. Ide o nárok, ktorý je uplatnený v zmysle ustanovení § 11 až 13 Občianskeho zákonníka, teda nárok na ochranu osobnosti“. Najvyšší súd konštatoval, že žalovaný (štát) nie je v časti týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy pasívne legitimovaný, lebo v danom skutkovom rámci ho nemožno považovať za subjekt, ktorý zasiahol do osobnostných práv žalobcu. Je pravdou, že vo vzťahu k požadovanej náhrade nemajetkovej ujmy dovolací súd poznamenal, že i keby žaloba na ochranu osobnosti podaná podľa ustanovení Občianskeho zákonníka smerovala proti pasívne legitimovanému subjektu, nemohla byť úspešná, lebo „niektoré zásahy do osobnosti fyzickej osoby, i keď sa zdanlivo javia ako odporujúce objektívnemu právu, nemožno považovať za neoprávnené vtedy, keď sú dané okolnosti vylučujúce neoprávnenosť zásahu. O neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nejde napríklad vtedy, keď zasahujúcim je orgán štátu pri plnení jeho úloh vyplývajúcich zo zákona. Dochádza tu k stretu dvoch záujmov, pri ktorom sa individuálny záujem fyzickej osoby, do osobnosti ktorej sa zasahuje, dostáva do kolízie s vyšším (verejným) záujmom, ktorému sa priznáva prednosť. V dôsledku toho aj podľa názoru dovolacieho súdu nejde o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vtedy, keď je proti nej v súlade so zákonnými podmienkami vznesené obvinenie z trestného činu a aj ďalšie úkony orgánov činných v trestnom konaní zasahujúce do práv tejto fyzickej osoby (§ 11 Občianskeho zákonníka) sú vykonávané v medziach zákona; na tom sa nič nemení ani v prípade, ak by neskôr prípadne aj došlo k zastaveniu trestného stíhania voči tejto fyzickej osobe alebo k jej prepusteniu z väzby alebo aj k oslobodeniu spod obžaloby“.

16. V poradí druhé, dovolateľkou označené, je rozhodnutie najvyššieho súdu z 30. septembra 2009 sp.zn. 1 Cdo 64/2008. V predmetnej veci išlo o náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. Je pravdou, že najvyšší súd v poslednom odseku na 6. strane tohto uznesenia uviedol, že „uznesenie o vznesení obvinenia neobsahuje konečný záver o spáchaní trestného činu a vine obvineného. Toto rozhodnutie je vydané na základe dôvodného podozrenia, že obvinený spáchal trestný čin (až na podklade zistených skutočností je dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin bol spáchaný určitou osobou). Ak dôjde k oslobodeniu spod obžaloby, nemusí to vždy znamenať, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané nesprávne (v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku). Jednotlivé dôvody oslobodenia spod obžaloby nemajú z hľadiska hodnotenia správnosti uznesenia o vznesení obvinenia rovnaký význam“. Nemožno však prehliadnuť predposledný odsek na 7. strane tohto uznesenia, ktorý obsahuje text, v zmysle ktorého „z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu má ten, kto bol oslobodený spod obžaloby, právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia; takéto právo by nemal iba vtedy, ak by si vznesenie obvinenia zaviniť sám, bol spod obžaloby oslobodený len preto, že nie je za trestný čin trestne zodpovedný, resp. že mu bola udelená milosť alebo že trestný čin bol amnestovaný“.

17. Ako tretie označila dovolateľka rozhodnutie najvyššieho súdu z 18. augusta 2010 sp.zn. 4 MCdo 15/2009. Toto rozhodnutie, ktoré sa týkalo náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z., bolo po jeho prerokovaní občianskoprávnym kolégiom publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 37/2014, právna veta ktorého znie: „Zmyslu a účelu § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov zodpovedá interpretácia tohto ustanovenia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil

predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným“.

18. I keby z rozhodnutí najvyššieho súdu, ktoré sú uvedené v bodoch 20. až 22. tohto uznesenia, vyplývala - dovolateľkou tvrdená - rozdielnosť rozhodovania najvyššieho súdu v otázke, ktorú nastolila v dovolaní, treba pre účely posúdenia prípustnosti jej dovolania konštatovať, že táto rozdielnosť rozhodovania bola už prekonaná postupmi a mechanizmami zodpovedajúcimi právnej úprave účinnej do 30. júna 2016; t.j. v súčasnosti táto rozdielnosť neexistuje.

19. V čase po rozhodnutí najvyššieho súdu sp.zn. 4 MCdo 15/2009 najvyšší súd nevydal rozhodnutie, ktoré by v porovnaní s týmto rozhodnutím bolo založené na odlišných právnych záveroch. Dovolateľkou nastolená otázka bola najvyšším súdom posudzovaná v súlade so závermi vyjadrenými v uvedenom rozhodnutí napríklad v rozhodnutiach z 30. marca 2011 sp.zn. 3 Cdo 194/2010, z 30. januára 2011 sp.zn. 4 Cdo 54/2011, z 12. decembra 2012 sp.zn. 7 Cdo 145/2011, z 19. júna 2013 sp.zn. 7 Cdo 87/2012 a z 19. februára 2014 sp.zn. 7 MCdo 27/2012. Tieto rozhodnutia spočívajú na právnych záveroch zodpovedajúcich záverom ústavného súdu, ktorý v rozhodnutí zo 7. júla 2016 sp.zn. I. ÚS 320/2016 konštatoval, že „nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania“, a ktorý k tomu v ďalšej časti svojho rozhodnutia dodal, že „pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ústavný súd konštatuje, že ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený, uznesenie, ktorým bolo obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora) sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca“.

20. Od publikovania judikátu R 37/2014 sa rozhodovacia prax najvyššieho súdu ustálila (nie je rozdielna) v tom, že vtedy, keď došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby (prejednávaný prípad), treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa preto posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom zákonosti začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania.

21. Z týchto dôvodov najvyšší súd konštatuje, že v dovolaní nastolená právna otázka nie je v súčasnosti dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Nedôvodná je teda argumentácia žalovanej, ktorá tvrdí opak.

22. So zreteľom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovanej nie je podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP prípustné.

23. Dovolací súd neprípustné dovolanie žalovanej odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

24. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP.

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.